

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 27.02.1968, sp. zn. 3 Cz 6/68, ECLI:CZ:NS:1968:3.CZ.6.1968.1

Číslo: 51/1968

Právní věta: Z § 110 ods. 1 o. z. nijako neplynie, že by nebolo možné uznať dlh už premlčaný; uznanie premlčaného dlhu nie je viazané na vedomosť dlžníka o tom, že dlh je premlčaný.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 27.02.1968

Spisová značka: 3 Cz 6/68

Číslo rozhodnutí: 51

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Promlčení, Uznání závazku

Předpisy: 40/1964 Sb. § 110
§ 498

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 51/1968 sb. rozh.

Z § 110 ods. 1 o. z. nijako neplynie, že by nebolo možné uznať dlh už premlčaný; uznanie premlčaného dlhu nie je viazané na vedomosť dlžníka o tom, že dlh je premlčaný.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu z 27. 2. 1968, [3 Cz 6/68](#).)

Žalobca sa domáhal na žalovanej zaplattenia sumy 2000 Kčs s úrokmi a príslušenstvom. Uviedol, že uzavrel so žalovanou v roku 1956 kúpnu a výmennú zmluvu, podľa ktorej zaplatil žalovanej časť kúpnej ceny vo výške 2500 Kčs. Zmluva však nemohla byť realizovaná, pretože príslušný orgán národného výboru nedal povolenie na prevod nehnuteľností. Žalovaná vrátila žalobcovi po niekoľkom upomínaní dňa 23. 2. 1963 500 Kčs a pozdejšie dňa 7. 8. 1965 písomne uznala svoj dlh vo výške 2000 Kčs s tým, že túto sumu uhradí.

Žalovaná nepoprela v konaní základ a výšku dlhu, avšak uplatnila námietku premlčania pohľadávky.

Okresný súd v Trebišove so sídlom v Sečovciach zamietol žalobu rozsudkom z 20. 1. 1966. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že k uznaniu dlhu došlo až po uplynutí premlčacej doby podľa § 89 o. z. z roku 1950 a že v dôsledku toho nemá uznanie dlhu právnu záväznosť. Podľa § 110 ods. 1 o. z. je možné totiž uznať len nepremľčanú pohľadávku, čo vyplýva aj z § 297 o. z. z roku 1950, podľa ktorého

sa možno premlčaného práva na základe jeho uznania dovoľávať len vtedy, ak ten, kto dlh uzná, o premlčaní vedel. V uznaní dlhu žalovanej nie je však uvedené, že uznáva premlčanú pohľadávku, a z jej prednesu v konaní je zrejmé, že nevedela o tom, že ide o pohľadávku už premlčanú.

Krajský súd v Košiciach potvrdil rozsudkom z 20. 6. 1966 rozsudok súdu prvého stupňa, lebo sa ztotožnil s odôvodnením jeho rozhodnutia.

Najvyšší súd rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona podanej generálnym prokurátorom, že rozhodnutiami súdov oboch stupňov bol porušený zákon a tieto rozhodnutia zrušil.

Z odôvodnenia:

Vo veci išlo predovšetkým o posúdenie otázky, či k uznaniu dlhu žalovanou došlo k zhode so zákonom, a či je preto toto uznanie dlhu platné.

Okresný súd zistil, že k uznaniu dlhu došlo 7. 8. 1965, teda už za účinnosti teraz platného občianskeho zákonníka (zák. č. 40/1964 Zb.). Uznanie dlhu je samostatným právnym úkonom, takže i keď sa týka nároku vzniklého pred 1. 4. 1964 (§ 498 veta za stredníkom o. z.), riadi sa ustanoveniami nového občianskeho zákonníka. Oba nižšie súdy pochybili teda už v tom, že posudzovali túto otázku aj z hľadiska § 297 o. z. z roku 1950 a nie len podľa nového občianskeho zákonníka.

Nižšie súdy mali predovšetkým skúmať, či tvrdené uznanie dlhu splňuje náležitosti § 110 ods. 1 o. z. Ak áno, tj. ak bolo právo dlžníkom písomne uznané čo do dôvodu i výšky, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, kedy k uznaniu došlo (ak bola však v uznaní uvedená lehota na plnenie, beží premlčacia doba od uplynutia tejto lehoty); potom nemohla byť žaloba zamietnutá len preto, že ide o dlh premlčaný. Z § 110 ods. 1 o. z. nijako neplynie, že by nebolo možné uznať dlh premlčaný.

O pravom opaku svedčí nielen slovné znenie tohto ustanovenia, ale aj historický výklad; právny inštitút uznania dlhu upravený novým občianskym zákonníkom bol upravený aj v občianskom zákone z roku 1950, ale poznalo ho aj právo platné pred účinnosťou týchto zákonov. Ani skôr nebolo pochybností o tom, že možno uznať aj dlh premlčaný. Celkom jasne nasvedčuje tomu ustanovenie § 297 o. z. z roku 1950, ktoré pre uznanie premlčaného dlhu požadovalo, aby uznávajúci o premlčaní vedel. Pre dnešný stav a pre rozhodnutie sporného prípadu je treba posúdiť, či je uznanie premlčaného dlhu tiež viazané na vedomosť dlžníka o tom, že dlh je premlčaný.

Nový občiansky zákonník neprevzal takúto podmienku, takže s uznaním dlhu už premlčaného nie je už spojená vedomosť dlžníka o tom, že uznáva premlčaný dlh; uznanie podľa nového občianskeho zákonníka má svoje účinky a je platné, aj keď ide o dlh premlčaný a aj keď uznávajúci o premlčaní nevedel.

Mali preto súdy skúmať, či uznanie dlhu splňuje náležitosti § 110 ods. 1 druhá veta o. z., a ak tomu tak bolo, potom nemohli zamietnuť žalobu preto, že zhládali námietku premlčania dôvodnou.

Pokiaľ sa teda súdy obidvoch stupňov riadili iným právnym názorom pri výklade náležitostí, prípadne predpokladov uznania dlhu, porušili tým zákon v ustanovení § 110 ods. 1 veta druhá o. z.